

VERBETS FORMER

Infinitiv: *å spise*

Infinitiv er den formen du finner i ordboka. Den sier ikke noe om *når* handlingen foregår.

Det er viktig *å lese*.
Han prøver *å høre* hva du sier.

De fleste verbene slutter på -e i infinitiv.

Vi bruker ikke *å* sammen med modale hjelpeverb (skal, vil, kan, må, bør):

Jeg skal *lese* boka.
Nå må vi *gå* hjem.

Presens: *spiser*

Vi bruker presens når vi snakker om noe som skjer *nå*:

Nå *skriver* vi et brev.
Hun *bor* i en ny leilighet.

Vi kan også bruke presens om *framtid*:

Neste uke *reiser* vi til Frankrike.

Presens slutter nesten alltid på -r.

Preteritum (presens preteritum): *spiste*

Preteritum bruker vi om fortid når vi vet *når noe skjedde*:

I går *spiste* vi middag klokka 5.
Da jeg var liten, *bodde* jeg på landet.
Jeg *lærte* engelsk for mange år siden.

Fokus er på *tidspunktet*. Det viktige er *når jeg gjorde noe*.

Presens perfektum: *har spist*

Presens perfektum bruker vi om fortid når vi ikke vet når noe skjedde:

Jeg *har bodd* på landet.
Jeg *har lært* engelsk.

Fokus er på *handlingen*. Det viktige er *hva jeg har gjort*.

Vi bruker også presens perfektum om noe i fortida som varer ennå:

De *har bodd* i Oslo i seks år (og de bor der nå).
Hun *har arbeidet* mye denne uka (denne uka = nå).

Vi bruker også presens perfektum når vi snakker om ei tid som også inkluderer *nå*:

Hva har du gjort i dag?
Jeg har hatt det travelt denne uka.

Preteritum perfektum (Pluskvamperfektum): *hadde spist*

Preteritum perfektum er presens perfektum med *ha* i preteritum.

Preteritum perfektum bruker vi om noe som skjedde før noe annet i fortid, eller om noe som var ferdig på et tidspunkt i fortida:

Han flyttet til Oslo etter at han *hadde giftet* seg.
Han *hadde skrevet* før møtet i går.

Futurum: *skal spise*

Vi lager futurum med *skal* + *infinitiv* når vi har en plan eller en intensjon.

Når vi ikke har en plan eller en intensjon, bruker vi *vil* + *infinitiv* eller *kommer til å* + *infinitiv*.

Neste uke *skal* vi *reise* til Bergen.
I morgen *vil* hun *vinne* i Lotto.
I morgen *kommer* hun *til å vinne* i Lotto.

Imperativ: *spis!*

Imperativ er ikke en tid av verbet, men et modus. Vi bruker imperativ når vi skal gi en kommando.

Vi lager imperativ ved å ta bort -e i infinitiv. Hvis verbet ikke har -e i infinitiv, er imperativ og infinitiv like.

Hør!
Ikke *gå* på gresset!

Passiv: *spises, blir spist*

Vi bruker passiv når vi ikke forteller hvem som gjør noe.

I presens kan vi lage passiv ved å legge en -s til infinitiv, eller vi kan bruke *bli* + *perfektum partisipp*:

Huset males.
Huset blir malt.

Vi kan ikke bruke s-passiv i fortid. Da bruker vi *bli* + *perfektum partisipp*:

Huset ble malt.
Huset har blitt malt.

I fortid har vi også alternative former for å lage passiv. Du kan lese mer om det i dokumentet *Passiv*.